

(vi) Give any two character traits of the singer. (4mks)

(vii) Identify the use of **enjambment** in the poem (1mk)

4. **GRAMMAR**

(a) Complete the following sentences using the correct form of the word in brackets (3mks)

- (i) John's poor _____ (pronounce) of English words was a source of embarrassment.
- (ii) Candidates are warned against _____ (person) when they are sitting for national examinations
- (iii) I was surprised that she had not _____ (seek) the doctor's advice before taking the drugs.

(b) Rewrite the following sentences as instructed (3mks)

- (i) She started singing at 7.00am. She is still singing. Now it is 9.00 am (combine using an appropriate tense form)
- (ii) They split up over forty-years ago, the Beatles are still incredibly popular (rewrite beginning) Despite.....
- (iii) We don't go to the town very often. (Begin: Rarely)

- (c) Rewrite and explain the meaning of the idiomatic expressions used in the following sentences. (2mks)

The initiates were encouraged to take heart before the surgeon arrived.
Major Ndiragngu made history when he organized a modernized circumcision ritual using the traditional approach.

- (d) Without changing the word order, rewrite the following sentence putting punctuation marks at different positions to give two different meanings (2mks)

My mother said Kimeu is a born orator.

- (e) Change the following sentences from personal to impersonal (2mks)

(i) I find it interesting to watch wild animals

(ii) They decided to abandon the plan

- (f) Replace the underline word or words in each of the following sentences with the appropriate phrasal verb. (3mks)

(i) The board refused to honour my request

(ii) The employer was disappointed by the lazy workers

(iii) Their relationship ended when they cheated on each other

MANGU HIGH SCHOOL

101/3
ENGLISH
PAPER 3
(Creative Composition and Essays based on Set Texts)
PRE MOCK
MARCH
Time: 2 ½ Hours

NAME: _____

ADM NO: _____ CLASS: _____

**Kenya Certificate of Secondary Education
Pre Mock Examinations
English
Paper 3
2½ Hours.**

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Answer **three** questions only
- Questions **one** and **two** are compulsory.
- In question **three** choose only **one** of the optional texts you have prepared on.
- Each of your essays must not exceed **450** words
- All answers to be written in the answer booklet provided.

For Examiner's Use Only

Question	Maximum Score	Candidate's Score
Q1	20	
Q2	20	
Q3	20	
Total Score	60	

This paper consists of **2 printed pages**. Candidates should check the question paper to ensure that all the pages are printed as indicated and no questions are missing.

Turn Over

INSTRUCTIONS:

ANSWER THREE QUESTIONS ONLY

1. Imaginative composition (Compulsory)

Either

- (a) Write a story that ends..... When I look back at what happened, I realize how lucky I was. **(20 marks)**

Or

- (b) Write a composition that illustrated the proposition: "Stopping corruption in our country begins with you and." **(20 marks)**

2. THE COMPULSORY SET TEXT

A Doll's House by Henrik Ibsen **(20 marks)**

With relevant examples, write an essay to explain the relevance of the title 'A Doll's House' by Henrik Ibsen

3. a) **The short story; Memories we lost and other stories** **(20 marks)**
"Greed and Materialism can lead to grave consequences." In reference to the story "How Much Land Does Man a Need" by Leo Toistory, write an essay to illustrate the truth of this statement.
- b) **Drama; Inheritance by David Mulwa** **(20 marks)**
Write an essay on the relevance of the title Inheritance
- c) **The novel; The Pearl by John Steinbeck.** **(20 marks)**
"Greed leads to evil." Write a composition to show the truth of this statement using illustrations from John Steinbeck's The Pearl

SHULE YA UPILI YA MANGU

102/1
KISWAHILI
Karatasi ya Kwanza
MACHI
INSHA
Muda: Saa 1¾

SHULE YA UPILI YA MANG'U MTIHANI WA MWISHO WA MUHULA WA KWANZA Insha

MAAGIZO

- i. Jibu maswali **mawili**.
- ii. Swali la kwanza ni la **lazima**. Chagua swali la pili kwa yale matatu yaliyosalia
- iii. Kila swali lina alama ishirini
- iv. Kila jibu lifikishe maneno mia **nne**
- v. Zingatia unadhifu
- vi. Mtihani huu una alama **40**.

Fungua Ukurasa

MASWALI

LAZIMA

1. Andika barua ya kuomba kazi ya udaktari katika hospitali ya Maji Mazuri. Barua yako ipitie kwa mkuu wa kituo cha utabibu katika chuo ulichosomea.
2. Kama Gavana wa Kaunti yako kuna mengi ambayo unaweza kufanya ili kuinua kilimo katika kaunti yako. Thibitisha.
3. Andika kisa kitakachomalizika hivi " Nilipoangalia umati uliohudhuria sherehe hii nilimshukuru Mungu".
4. Andika kisa kitakachothibitisha ukweli wa methali kuwa, Mti mkuu ukigwa wana wa ndege huyumba.

SHULE YA UPILI YA MANGU

JINA: _____

NAMBARI: _____ SAHIHI: _____

TAREHE: _____

102/2
KISWAHILI
Karatasi ya 2
(LUGHA)
MACHI
MUDA: Saa 2½

MTIHANI WA MWISHO WA MUHULA WA KWANZA
Kiswahili
Lugha
Karatasi 2
Muda: saa 2 ½

MAAGIZO

- Andika jina lako na nambari yako katika nafasi zilizoachwa hapo juu
- Tia sahihi yako kisha uandike tarehe
- Karatasi hii ina maswali manne (*Ufahamu, Ufupisho, Lugha na Isimujanii*)
- Jibu maswali yote kwenye nafasi zilizoachwa baada ya kila swali

Kwa Matumizi Ya Mtahini Pekee

	Swali	Upeo	Alama
1	Ufahamu	15	
2	Ufupisho	15	
3	Matumizi Ya Lugha	40	
4	Isimujanii	10	
	JUMLA	80	

Fungua ukurasa

UFAHAMU (ALAMA 15)

Soma taarifa ifuatayo kisha ujibu maswali

Historia ya katiba

Katiba ni utaratibu wa sheria unaoweka mpango wa jamii kuendesha mambo: Ni muhimu kila raia ajue katiba y nchi yake.

Katiba yaweza kuwa imeandikwa au haikuandikwa. Katika jamii za jadi, katiba ilihifadhiwa na kupokezwa k mdomo. Mtindo wa kuandika katiba ulianza nchini Marekani mwaka 1787. Ingawa katiba hii imefanyiwa mabadiliko hapa na pale, bado ni ileile. Kenya ilipowekwa chini ya himaya ya Uingereza mwaka 1895, ilianza kutumia katiba ya Uingereza. Baada ya masetla wa kikoloni kujikita, Kenya kuwa koloni. Hii ililazimu pawe katiba nyingine mwaka 1920. Waafrika waliupinga mfumo huu kwa sababu haukuwahusisha kikamilifu kweny masuala ya uongozi. Utetezi wa wanasisia ulilazimisha serikali ya Uingereza kuitisha makongamano mbalim kama vile lile la Devonshire na mengine ili kurekebisha katiba. Waafrika hawakuridhika. Wakaendelea kudai katiba mwafaka. Harakati hizi zilileta kuitishwa kwa kongamano la katiba la Lancaster. Lengo lilikuwa kuandil katiba itakayotumiwa nchini hadi leo. Kati ya wajumbe walioenda Uingereza kuandika katiba mwaka 1962 ni pamoja na Tom Mboya, Jean Marie Seroney, Julius Kiano, Jomo Kenyatta, Masinde Muliro, Oginga Odinga, Ronald Ngala, Daniel Arap Moi na James Gichuru. Wengine ni Martin Shikuku, Dennis Akumu, Taita Towett, Abdilahi Nassir, Jeremiah Nyaga na John Keen.

Katiba ni kitovu cha taifa. Baina ya mambo inayotekeleza ni kuweka utaratibu na kanuni za utawala, kwa mfan utawala wa kimikoa na serikali za wilaya. Pamoja na haya, katiba hufafanua vyombo vikuu vya serikali, mamla yavyo na mipaka yavyo ya kutenda. Vyombo hivi ni bunge, mahakama, urais, jeshi n.k. Hali kadhalika, katiba hupambanua haki za raia.

Hii hudumisha demokrasia na huwawezesha wananchi kupata uhuru na haki za kimsingi. Katiba hukinga haki z kila raia, hasa kutokana na udhalimu wa wengi au wenye uwezo mkubwa. Zaidi ya yote, katiba huimarisha asasi za umma ili kudumisha uwajibikaji.

Katiba huhalalishwa na watawaliwa. Hii hutokea wanaposhirikishwa katika uandishi wake. Kuanzia miaka ya themanini, raia walianza kudai katiba igeuzwe. Mwamko wa kutaka mageuzi ulianza kwa harakati za kubadilish mfumo wa kisiasa kutoka ule wa chama kimoja hadi ule wa demokrasia ya vyama vingi. Haja ya mfumo mpya w kisiasa ulilenga kuwashirikisha wananchi katika utawala na kuondoa uimla.

Harakati zilitia fora miaka ya tisini. Mambo yaliyochochea hali hii ni mengi. Kwanza, katiba iliyokuwa imeandikwa na watu wachache ilikuwa imefanyiwa marekebisho mengi. Marekebisho haya yalimpa rais mamlaka mengi juu ya serikali kuu na vyombo tofauti vya serikali. Pili, viongozi na watu wenye uwezo na utajiri walipuuza katiba. Raia walihisi wanadhulumiwa. Walipinga hali ya wachache waliomzunguka rais kunufaika huku umma ukitengwa. Tatu, kutokana na uongozi uliokuwako wakati huo, wanawake, watoto na walemavu walidhulumiwa na kukosa uwakilishi ufaao. Hatu raye, pakawa na ongezeko la uharibifu wa mazingira, ufisadi na unyakuzi wa mali ya umma kama vile ardhi.

Waliopigania katiba mpya walikuwa na haja ya katiba ambayo uandikaji wake ungewahusisha Wakenya wote. Mwanzoni, serikali ilipinga wito wa mabadiliko. Lakini mnamo mwaka 2001 iliunda Tume ya Marekebisho ya Katiba ili kutekeleza mahitaji ya wananchi. Tume hii iliwahamasisha na kuwashawishi raia kutoa maoni. Tume iliandaa vikao katika maeneo ya ubunge 210 ambapo wananchi walitoa mapendekezo kuhusu marekebisho ya katiba waliyotaka.

Katika mapendekezo hayo raia walisisitiza mambo kadhaa. Jambo la kwanza ni utawala mwema na uwajibikaji wa viongozi na maafisa wa umma. Jambo lingine ni kulinda haki za binadamu zikiwemo za wanawake, watoto na walemavu. Raia walidai kanuni za usawa na ulinganifu. Aidha walitilia mkazo mahitaji ya msingi kama chakula afya nzuri, makao, elimu, usalama, uchumi, na kadhalika.

Msingi wa mapendekezo hayo yote ni kuwepo na amani ya kitaifa, umoja na uadilifu ili kulinda maslahi ya wananchi wote na taifa.

5. Eleza maana ya maneno haya kama yalivyotumiwa katika taarifa (al. 3)

(i) Kitovu

(ii) Harakati

(iii) Hamasisha

2. UFUPISHO (ALAMA 15)

Soma makala yafuatayo kisha ujibu maswali

Suala la mahusiano ya wanadamu katika jamii, uainishaji wake na uathahirikaji wake limewashughulisha wataalamu wa elimu jamii kwa dahari ya miaka. Suala hili huwatafakarisha wataalamu hao kutokana na umuhimu wake katika maisha ya binadamu msingi mkuu wa uainishaji wa mahusiano hayo ni kukichunguza kipindi cha mahusiano yenyewe. Yapo mahusiano baina ya waja ambayo yanachukua muda mfupi, kwa mfano saa au dakika chache, na mengine ambayo huenda yakachukua miaka ayami.

Mahusiano ya muda mrefu kabisa ni yale yanayojulikana kama mahusiano ya kudumu. Inamkinika kudai kuwa miundo ya kijamii, kisiasa na kiuchumi huweza kuyadhibiti mahusiano hayo kwa kiasi kikubwa. Watu wengi huitikadi kuwa uhusiano uliopo baina ya mtu na jamaa yake utachukua muda mrefu, na kwa hivyo ni uhusiano wa kudumu. Hali hii hutokana na uhalisi kuwa tunahusiana na jamaa zetu kwa kipindi kirefu labda tangu ukembe hadi utu uzima wetu. Uhusiano huu hautarajiwi kuvunjwa na umbali wa masafa baina yetu; tunaendelea kuwasiliana kwa barua au, katika enzi hii ya utandawazi, kwa kutumia nyenzo za teknohama kama mtandao na simu za mkononi, na kudumisha uhusiano wetu wa kijamaa. Hata hivyo, inawezekana baadhi ya mahusiano ya kijamaa yasiwe ya kudumu. Matalan, uhusiano uliopo baina ya mke na mume, na ambao unatarajiwa kuwa wa kudumu au kipindi kirefu, unaweza kuvunjwa kwa kutokea kwa talaka. Talaka hiyo inavunja ule uwezekano wa uhusiano wa kudumu unaoambatwa na sitiari ya pingu za maisha.

Katika ngazi ya pili, mahusiano ya koindi cha wastani, kuna mahusiano yanayohusisha marafiki zetu maishani, shuleni au kwenye taasisi zozote zile, majirani zetu, wenzetu katika mwahali mwa kazi, washirika kwenye sehemu za ibada au za burudani na wenzetu kwenye vyama tofauti na makundi ya kujitolea. Inawezekana kudahili kuwa baadhi ya mahusiano haya, hususan baina ya marafiki na majirani huweza kuwa ya miongo na daima. Hali hii huweza kutegemea muundo na mfano wa jamii. Kwa mfano, kwa majirani wanaoishi kwenye janihu, fulani mahususi, na kwa miaka tawili bila ya kuhajiri. Uhusiano wao na majirani huweza kuwa wa kudumu. Hali hii inasigana na hali iliyoko kwenye maisha ya mijini. Maisha ya mijini yana sifa ya kubadilikabadilika. Isitoshe, kutokana na mfumo wa maisha ya kibepari yameghoshi ubinafsi mwingi. Mawimbi ya mabadiliko na ubinafsi uweza kuomonyoa ukuta wa uhusiano wa kudumu.

Mwelekeo wa maisha ya siku hizi ya uhamaji kutoka maeneo au viambo walikoishi watu unasababisha kupombojea kwa mahusiano ya kudumu baina yao na majirani zao. Uhusiano kati ya wenza katika mazingira ya kazi unahusiana kwa kiasi fulani na ule wa majirani. Vimbunga vya ufutwaji kazi, ubadilishaji wa kazi, hali zisizotegemewa na mifumo ya kimataifa pamoja na hata mifumo ya kisiasa huweza kuathiri mshikamano wa wanaohusika kazini.

Kiwango cha mwisho cha mahusiano ni uhusiano wa mpito au wa muda mfupi. Mahusiano ya aina hii hujiri katika muktadha ambapo pana huduma fulani. Huduma hizi zinaweza kuwa dukani, kwenye sehemu za ibada, kwenye kituo cha mafuta, kwa kinyozi, kwa msusi na kadhalika. Kuna sababu kadha zinazotufanya kuyazungumzia mahusiano ya aina hii kama ya mapito. Kwanza, uwezekano wa mabadiliko ya anayeitoa huduma hiyo ni mkubwa. Si ajabu kuwa unaporudi kwa kinyozi au msusi untambua aliyekushughulikia hayupo. Hata hivyo, kuna vig'airi hususa pale ambapo mtoa huduma anayehusika ni yule mmoja.